Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor

Koninkrijksrelaties

datum 5 juli 2019

Betreffende wetsvoorstel:

35099 (R2114)
Voorzieningen voor de behandeling van geschillen tussen het Koninkrijk en de landen (Rijkswet Koninkrijksgeschillen)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 4 juli 2019 aangenomen door de Tweede Kamer.
Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en ChristenUnie.
Tegen: PVV en FVD.

Aangenomen amendementen

Diverse artikelen
20 → **25** (Thijsen c.s.) over een nieuwe Afdeling Koninkrijksgeschillen binnen de Raad van State.

Dit amendement regelt met de onderdelen I tot en met XI dat er een Afdeling Koninkrijksgeschillen binnen de Raad van State in het leven wordt geroepen ten behoeve van het behandelen van geschillen als bedoeld in artikel 1 van de Rijkswet Koninkrijksgeschillen.
Met onderdeel XII wordt tot slot de Wet op de Raad van State gewijzigd teneinde regels te introduceren voor de nieuwe Afdeling Koninkrijksgeschillen.
Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

Artikel 1, tweede lid, worden twee volzinnen toegevoegd
21 (Drost) over bevoegdheid verzoek af te wijzen i.v.m. spoed.

Het voorstel van Rijkswet voorziet in de bevoegdheid van de voorzitter van de Rijksministerraad om te besluiten dat het verzoek tot toepassing van de geschilprocedure wordt afgewezen, indien een zwaarwegend belang van het Koninkrijk onverwijlde besluitvorming vergt. Dit amendement laat deze bevoegdheid intact, maar voorziet erin dat de betrokken Gevolmachtigd minister in het belang van de rechtsontwikkeling alsnog kan vragen om een oordeel van de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk. Dit oordeel heeft geen directe gevolgen voor het onderhavige geschil, maar heeft wel meerwaarde voor de toekomst. De meerwaarde van het niettemin kunnen doorlopen van de procedure is dat hiermee voor de toekomstige, vergelijkbare gevallen juridische helderheid wordt geschapen.
Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Diverse artikelen
22 → **26** (Diertens en Kuiken) over een inkadering van zwaarwegende gronden.

Dit amendement beoogt allereerst sterker tot uitdrukking te brengen dat het uitgangspunt achter artikel 8 van de Rijkswet Koninkrijksgeschillen is, dat de raad van minister van het Koninkrijk in beginsel gehouden is de oordelen van de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk over een rechtmatigheidsgeschil te respecteren. Daartoe is positief geformuleerd dat de Rijksministerraad het oordeel van de Afdeling advisering in beginsel volgt. In de tweede plaats is de bedoeling van dit amendement om te verhelderen in welke gevallen de raad van ministers van het Koninkrijk gebruik kan maken van de afwijkingsbevoegdheid die hem in artikel 8 wordt verleend. Met dit amendement komt sterker tot uitdrukking dat de mate waarin toepassing van de afwijkingsbevoegdheid mogelijk is, afhankelijk is van de aard en het gewicht van de door de Afdeling geconstateerde bezwaren. Hiermee wordt aangesloten bij de nota naar aanleiding van het verslag, waarin de regering van het Koninkrijk beschrijft dat het denkbaar is dat de Rijksministerraad zwaarwegende gronden laat prevaleren boven een rechtmatigheidsoordeel van de Afdeling advisering in situaties waarin:
- boven een oordeel van de Afdeling dat niet een ondubbelzinnige juridische richting op wijst terwijl de voorgenomen beslissing van de Rijksministerraad geschraagd kan worden door een juridische redenering die ook verdedigbaar wordt geacht (het gewicht);
- boven een door de Afdeling advisering geconstateerd procedureel defect aan een voorgenomen beslissing van de Rijksministerraad, terwijl dit procedurele defect het wezen van de beslissing intact laat.
Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 10
17 → 18 → **27** (Bisschop 35099-(R2114)-27 tvv nr. 18 over het uitdrukkelijk meenemen van de beoordelingsruimte in de evaluatie.

Voor een goede geschillenregeling tussen de landen is breed draagvlak nodig. De voorgestelde regeling laat beoordelingsruimte open voor een beslissing die afwijkt van het oordeel van de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk. De indiener

is van mening dat bij de evaluatie van het wetsvoorstel een aantal zaken uitdrukkelijk meegenomen dienen te worden. Daarbij dient vooral ook oog te zijn voor die gevallen waarin een verzoek om een geschil voor te leggen is afgewezen en de mate waarin afgeweken is van het oordeel van de Afdeling advisering en of de belangen van de landen zo goed mogelijk zijn gewaarborgd, ook als er wel gekozen is voor een afwijkende beslissing.
Om zo spoedig mogelijk vast te stellen of de in het wetsvoorstel gekozen geschillenprocedure voldoet aan de verwachtingen die in de landen van het Koninkrijk leven, wordt tevens voorgesteld om de evaluatie na drie jaar plaats te laten vinden. Mocht het in de tussentijd niet nodig geweest zijn om gebruik te maken van de geschillenregeling, kan de evaluatie uitgesteld worden tot er wel ervaring met de regeling is opgedaan.
Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie

Verworpen en ingetrokken amendementen

Diverse artikelen
15 (bijzondere gedelegeerde Thijsen c.s. over bindende geschilbeslechting bij de Afdeling bestuursrechtspraak.

Algemeen
De mogelijkheid die artikel 12a van het Statuut aanvankelijk in het leven riep om bij rijkswet een regeling te treffen voor de behandeling van geschillen tussen het Koninkrijk en de landen, is door het amendement van bijzondere gedelegeerden Wever en Thijsen (Kamerstukken II 2009/10, 32 213 (R1903), nr. 17) omgevormd tot een dwingende plicht tot het treffen van een dergelijke voorziening. In de toelichting bij voornoemd amendement werd uitdrukkelijk gesteld dat, wil er sprake zijn van een adequate voorziening in de zin van artikel 12a van het Statuut, er een onafhankelijke voorziening tot beslechting van juridische geschillen ten aanzien van de interpretatie van de bepalingen van het Statuut tot stand gebracht moet worden. Dat het in het kader van artikel 12a uitdrukkelijk dient te gaan om beslechting van juridische geschillen door een onafhankelijke (rechtelijke) instantie is tevens bij de motie van bijzondere gedelegeerden Yrausquin en Herdé (Kamerstukken II 2009/10, 32 213 (R1903), nr. 14) door de Tweede Kamer aanvaard.

Gezien het bovenstaande dient de geschillenregeling aan drie principiële uitgangspunten te voldoen:
a. de bevoegdheid tot geschilbeslechting moet worden opgedragen aan een onafhankelijke (rechterlijke) instantie;
b. deze instantie moet zich kunnen buigen over juridische geschillen en met name de interpretatie van het Statuut en het Statuut-conform handelen van de Koninkrijksorganen; en
c. deze instantie moet een finaal oordeel geven over het constitutioneel (statutair) (juridisch) geschil.

De Raad van State van het Koninkrijk heeft op 11 november 2010 (W03.10.0370/II/K) advies verstrekt over het belang van een effectieve aanpak van zuivere bestuursgeschillen en hoe de bindende geschillenregeling kan worden vormgegeven.

In mei 2015 heeft ook het IPKO, voortbouwend op het overleg van januari 2015, vastgelegd dat de delegaties drie belangrijke uitgangspunten ten aanzien van de geschillenregeling aan de Koninkrijksconferentie van de regeringen ter overweging meegeven, te weten:
a. dat de Hoge Raad of een onafhankelijk gemeenschappelijk hof voor de geschillenbeslechting of een Hoog College van Staat belast zou worden met de geschillenbeslechting van het Koninkrijk;
b. dat deze geschillenbeslechting moet plaatsvinden middels een bindende uitspraak van dat orgaan; en
c. dat de geschillenbeslechting zich uitstrekt tot strikt juridische geschillen met betrekking tot statutaire bepalingen.

Op 8 oktober 2015 heeft Kamerlid Van Laar naar aanleiding hiervan in de Tweede Kamer een motie ingediend (Kamerstukken II 2015/16, 34 300 IV, nr. 12) om voornoemde uitgangspunten van het IPKO mee te nemen in de verwezenlijking van een geschillenregeling. Deze motie is op 13 oktober 2015 door de Tweede Kamer aanvaard.

Het amendement verwerkt de voorgenoemde uitgangspunten van het IPKO in het wetsvoorstel. De uitwerking sluit zoveel mogelijk aan bij het Nederlandse bestuursprocesrecht en het wetsvoorstel. Zo wijzigt het amendement de reikwijdte van de geschillenregeling niet. Tevens is rekening gehouden met de voorlichting van de Raad van State van het Koninkrijk dd. 11 november 2010.
Ingetrokken.

Diverse artikelen
16 (Bisschop) over minder beoordelingsruimte bij afwijking van het oordeel van de Afdeling Advisering.

Voor een goede geschillenregeling tussen de landen is breed draagvlak nodig. De indiener is van mening dat de door de regering voorgestelde regeling een vrij grote beoordelingsruimte openlaat voor een beslissing die afwijkt van het oordeel van de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk. Dit roept bij de landen die een beroep kunnen doen op de geschillenregeling veel vragen op of deze regeling wel voldoet aan de voorwaarden van artikel 12a van het Statuut. Er moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat één van de geschilpartners alsnog kan beslissen ten nadele van de andere partners in het geschil.
In de formulering van de uitzonderingsbepalingen stelt de indiener van dit amendement voor om te kiezen voor de striktere verwoording van de regelingen in artikel 26, tiende lid, van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten en artikel 39, tiende lid van de Samenwerkingsregeling waarborging plannen van aanpak landstaken Curaçao en Sint Maarten.

Op deze manier wordt duidelijk dat de raad van ministers van Koninkrijk in principe niet kan afwijken van het oordeel van de Afdeling advisering van de Raad van State. In zeer zwaarwegende gevallen kan de raad van ministers van het Koninkrijk afwijken van dit oordeel als er ook andere dan rechtmatigheidsgronden ten grondslag liggen aan het oordeel. Als er toch voor afwijking wordt gekozen, moeten de redenen hiervoor ook uitdrukkelijk openbaar gemaakt te worden.
Ingetrokken.

Artikel 1, lid toegevoegd
14 (Özütok en Diertens) over de mogelijkheid in een geschil te voorzien via mediation.

Indieners stellen voor om in de Rijkswet te verankeren dat op elk moment in de procedure een onafhankelijke neutrale derde kan worden aangezocht om te bemiddelen in het geschil. Indieners zijn ervan overtuigd dat de noodzakelijke onderlinge solidariteit binnen het Koninkrijk der Nederlanden verder wordt versterkt indien Koninkrijksgeschillen in goed onderling overleg onder leiding van mediators worden opgelost, in plaats van het activeren van de formele geschillenregeling. Daarbij komt dat van burgers steeds vaker wordt verwacht dat geschillen zonder tussenkomst van officiële instanties zoals de rechter worden opgelost. De landen dienen bij het oplossen van onderlinge geschillen het goede voorbeeld te geven aan hun burgers en liefst buiten officiële procedures om hun conflicten al dan niet met behulp van mediation in goed onderling overleg op te lossen.
Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, DENK, 50PLUS en D66.

Artikel 8, artikel ingevoegd
19 → **24** (bijzondere gedelegeerde Thijsen en Diertens) over het vragen van de Afdeling advisering als er is afgeweken.

Dit amendement regelt dat de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk gevraagd kan worden om een oordeel als de raad van ministers gebruik heeft gemaakt van zijn afwijkingsbevoegdheid.
Verworpen. Voor: GroenLinks, DENK en D66.

Moties

23 (van Raak c.s.) over een nadere invulling van de verantwoordelijkheden van de landen afzonderlijk en het Koninkrijk als geheel.
Aangenomen.